

Påkketanjaure SE0820276

Bevarandeplan Natura 2000-område

Länstyrelsen
Norrbotten

Titel: Påkkanjaure SE0820276
Bevarandeplan Natura 2000-område.
Diarienummer: 511-11704-2018
Omslagsbild: Länsstyrelsen i Norrbottens län
Kontaktuppgifter: Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå
Telefon: 010-225 50 00 fax: 0920-22 84 11
E-post: norrbotten@lansstyrelsen.se
Internet: www.lansstyrelsen.se/norrbotten

ISSN: 0283-9636

Områdesinformation

Uppdaterad:	2018-12-17
Kommun:	Kiruna
Läge:	Ca 25 km N om Kiruna, SO om Torneträsk
Markägarförhållanden:	Statligt
Områdets totala areal:	21 677,5 ha
Områdestyp:	Särskilt skyddsområde (SPA) 1996-12-01. Regeringsbeslut M96/4019/4
Ytterligare skyddsform:	Naturresevat
Berörda samebyar:	Talma

Innehållsförteckning

Allmänt	5
Vad är en bevarandeplan?	5
Tillståndsplikt och samråd.....	5
Översiktskarta.....	6
Fågelarter som ska bevaras i området	7
Bevarandesyfte.....	8
Beskrivning av området.....	9
Bevarandemål.....	10
Hotbild	13
Bevarandeåtgärder.....	15
Bevarandetillstånd	16
Bilaga 1 - Arter	17

Allmänt

EU-länderna jobbar gemensamt för att värna om den biologiska mångfalden och har enats om vilka naturtyper och arter som är extra viktiga att skydda och bevara. Dessa finns listade i art- och habitatdirektivet samt i fågeldirektivet. De områden som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 har pekats ut eftersom de innehåller en eller flera av dessa naturtyper och/eller arter och är ett led i att skydda dessa. Vissa arter och naturtyper i direktiven är prioriterade vilket innebär att extra hänsyn ska tas till dem. Varje område som ingår i Natura 2000-nätverket föreslås av respektive länsstyrelse och beslutas av regeringen.

Vad är en bevarandeplan?

Över hela Sverige finns idag en stor mängd naturområden som ingår i Natura 2000. Till varje sådant område finns det en bevarandeplan som ur olika aspekter beskriver området och dess syfte, mål och värden. Bevarandeplanen är tänkt att fungera som:

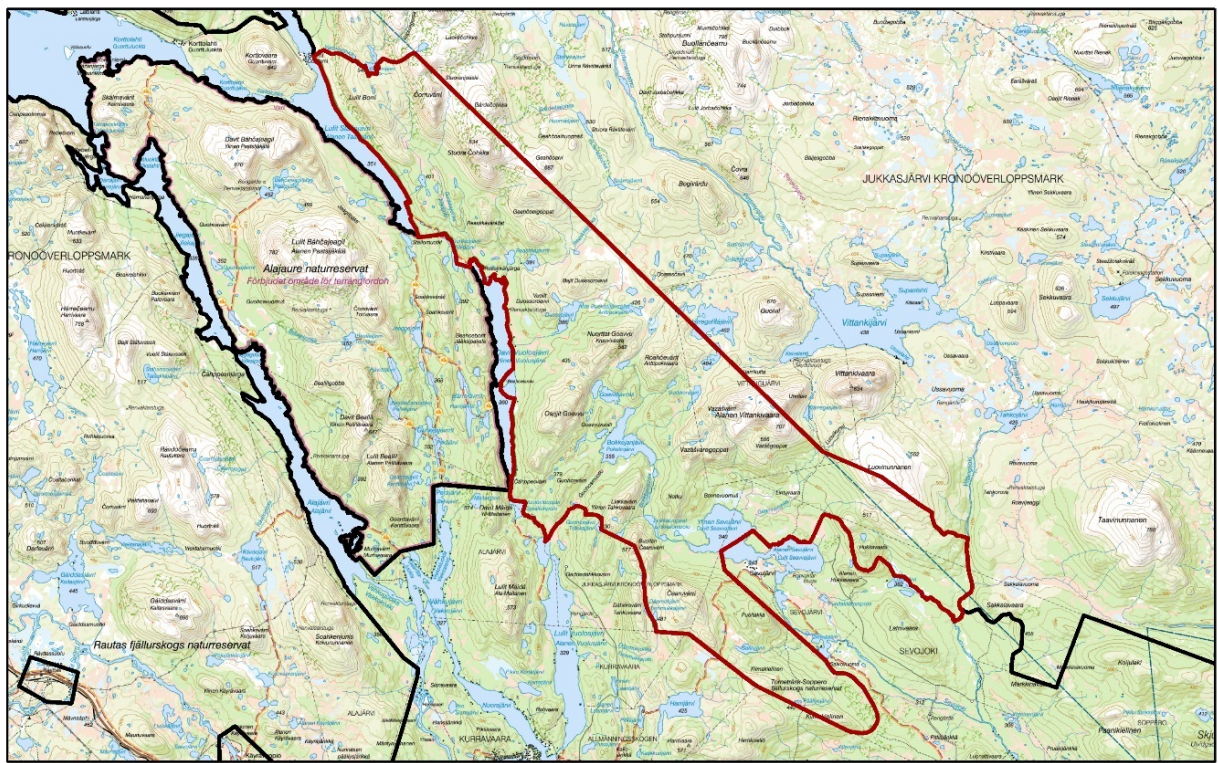
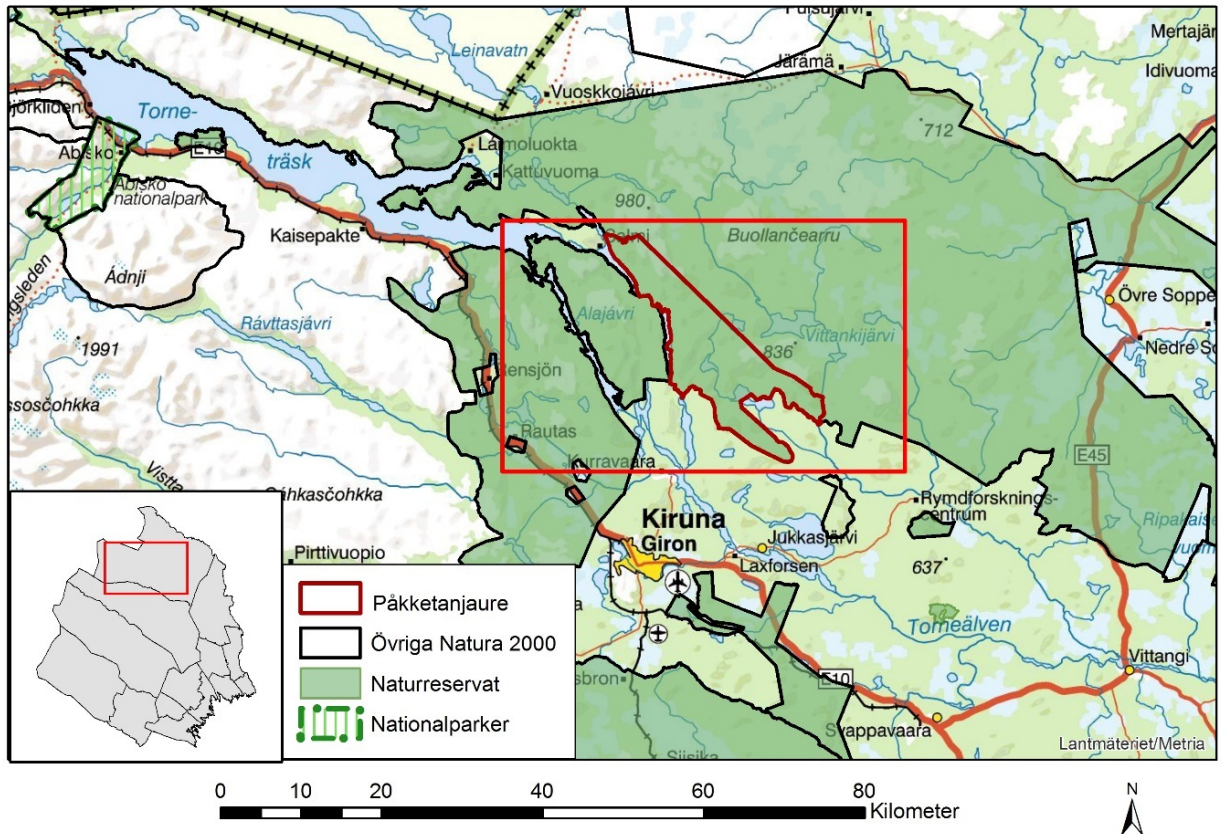
- Ett vägledande dokument för berörda myndigheter, kommuner, exploatörer med flera vid eventuella bedömningar och prövningar som kan ske vid exploatering eller andra åtgärder som riskerar att skada Natura 2000-området.
- Ett informationsunderlag vid bedömning av om området är tillräckligt skyddat och hur området bör skötas för att på bästa sätt upprätthålla eller utveckla de naturvärden som pekats ut där.
- En informationskälla till markägare, brukare, marknadsaktörer och allmänhet om området och dess speciella värden.

Tillståndsplikt och samråd

Särskild lagstiftning gäller för Natura 2000-områden. Detta regleras i miljöbalken, 7 kap. 27-29§§. För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Ett tillstånd får lämnas endast om verksamheten/åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter/åtgärder inte kan skada den eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas. Den får inte heller medföra att arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av dessa inom området. Särskilda undantag kan göras från detta, men endast med regeringens tillstånd. Mer information om detta kan fås hos Länsstyrelsen via webben eller genom kontakt med en handläggare.

Översiktskarta

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

Fågelarter som ska bevaras i området

Påkketanjaure är ett SPA-område vilket innebär att det finns arter i området ur Fågeldirektivet. Samtliga utpekade arter i Påkketanjaure finns upptagna i Fågeldirektivets bilaga 1 och redovisas i tabellen nedan.

Kod	Art	Häckning (H)/rast (R)
A001	Smålom (<i>Gavia stellata</i>)	H, R
A002	Storlom (<i>Gavia arctica</i>) ¹	H, R
A038	Sångsvan (<i>Cygnus cygnus</i>) ¹	H, R
A068	Salskrake (<i>Mergellus albellus</i>) ¹	R
A075	Havsörn (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	H
A082	Blå kärrhök (<i>Circus cyaneus</i>) ¹	R
A091	Kungsörn (<i>Aquila chrysaetos</i>)	H
A098	Stenfalk (<i>Falco columbarius</i>) ¹	H
A104	Järpe (<i>Tetrastes bonasia</i>) ¹	H
A108	Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>) ¹	H
A127	Trana (<i>Grus grus</i>) ¹	H
A140	Ljungpipare (<i>Pluvialis apricaria</i>) ¹	H
A166	Grönbena (<i>Tringa glareola</i>) ¹	H
A170	Smalnäbbad simsnäppa (<i>Phalaropus lobatus</i>) ¹	R
A194	Silvertärna (<i>Sterna paradisaea</i>) ¹	H
A222	Jorduggla (<i>Asio flammeus</i>) ¹	H
A236	Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>) ¹	H
A241	Tretåig hackspett (<i>Picoides tridactylus</i>) ¹	H
A272	Blåhake (<i>Luscinia svecica</i>) ¹	H
A456	Hökuggla (<i>Surnia ulula</i>) ¹	H
A457	Lappuggla (<i>Strix nebulosa</i>)	H

¹) Fastställd av regeringen.

De utpekade arterna i Påkketanjaure enligt tabellen ovan baseras på bästa tillgängliga kunskap, vilket för vissa områden skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen.

Länsstyrelsen har i dessa fall för avsikt att föreslå ändringarna till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande arter, därför är det nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Påkketanjaure utgör en beståndsdel av Natura 2000-området Torneträsk-Soppero fjällurskog, i vilket ett stort antal naturtyper samt arter finns utpekade enligt Art- och habitatdirektivet. Vid åtgärder och prövningar som berör

Påkketanjaure är det därför viktigt att även ta del av bevarandeplanen kopplad till Torneträsk-Soppero fjällurskog.

Vatten är gränslöst

Vattendrag och sjöar inom det här området utgör en del av avrinningsområdet för Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem. Därför kan det vid åtgärder och prövningar vara nödvändigt att även ta del av bevarandeplanen kopplad till det området. Detta för att få all nödvändig information och säkerställa att områdets bevarandemål beaktas.

Bevarandesyfte

Det övergripande syftet för områdets bevarande är att det (enligt 16§ Förordningen om områdesskydd) ska bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att upprätthålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de ingående arterna på biogeografisk nivå, det vill säga för hela nätverket. Det enskilda Natura 2000-områdets syfte är också att lokalt bevara eller återskapa ett gynnsamt bevarandetillstånd för de arter som pekats ut där.

Gynnsam bevarandestatus

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. Uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö.
2. Artens naturliga eller hävdbevingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid.
3. Det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

Prioriterade bevarandevärden

Påkketanjaure har pekats ut som Natura 2000-område på grund av områdets stora värde för fågellivet. Mosaiken av skogar, hedar, våtmarker, sjöar och vattendrag har under lång tid utvecklats fritt genom främst naturliga processer. Naturmiljöerna har därför en lång kontinuitet och hyser viktiga strukturer som utgör en livsförutsättning för specialiserade och känsliga fågelarter. Mänsklig påverkan har varit låg och området utgör en bevarad rest av det naturliga landskapet, och hyser därför ett mycket stort värde för fågelfaunan. Syftet med Påkketanjaure Natura 2000-område är att bevara det rika fågellivet, genom att livsmiljöerna för respektive fågelart ska bibehållas och ingen mänsklig påverkan ska ske som kan riskera att försämra förutsättningarna för häckande och rastande fåglar. Samtliga utpekade arter ska ha goda livsförutsättningar inom området.

Prioriterade åtgärder

Naturmiljöerna ska få fortsätta utvecklas fritt och inga prioriterade åtgärder finns i dagsläget.

Beskrivning av området

Påkketanjaure ligger ca 25 km norr om Kiruna i förfjällsterräng sydost om Torneträsk. Området ligger inom väst-sydvästra delen av det drygt 336 800 ha stora naturreservatet tillika Natura 2000-området Torneträsk-Soppero fjällurskog. Påkketanjaures västra delar avgränsas till stor del av de stora sjöarna Lulit Stállojávri och Davit Vuolosjávri som ingår i Torneälvens vattensystem och Natura 2000-område. Området angränsar i väst också till naturreservatet respektive Natura 2000-området Alajaure.

Påkketanjaure utgörs av väglöst land och är opåverkat av större exploateringar. Området omges främst av skogsmarker, i nord och ost även av tundraområden. Landskapet i Påkketanjaure är kuperat med inslag av mjukt rundade lågfjäll, berg och långsträckta dalgångar. Här finns ett stort antal mindre sjöar, samt flera större där Bokkejanjávri (Påkketanjaure) och Ylinen Sevujärvi centralt i området är de största. Vid Lulit Vuolusjávri och Reaskkájávrrit (Räskajaure) finns mindre blockdeltan, en naturtyp som i Sverige främst förekommer i Norrbotten. Våtmarker förekommer i ganska stor utsträckning framför allt i anslutning till områdets sjöar och vattendrag. Sydväst om Duossojávri samt norr om Geahcoaigoppat finns sparsamma inslag av palsmyr.

Påkketanjaure täcks till knappt två tredjedelar av barrskog, i huvudsak av talldominerade skogar. Stora delar av skogarna är tydligt brandpåverkade, ofta luckiga, ljusöppna och hänglavsrika med stort inslag av fjällbjörk. I sydväst dominerar relativt unga successionsstadier uppkomna efter omfattande bränder. I sydost är skogen ofta flerskiktad med stor åldersspridning och med ställvis rik inblandning av mycket grova tallar, uppemot 100 cm i brösthöjdsdiameter, samt inslag av grov gammal död tallved. Denna beståndstyp påträffas från sänkan runt Bokkejanjávri (Påkketanjaure) fram till områdets gräns i sydost.

Skogarna uppvisar en mycket låg påverkansgrad och särskilt den sydöstra delen med flerskiktad skog har anslående urskogskaraktär. I området finns ett flertal ovanliga arter knutna till naturskogsmiljöer såsom kritporing, tajgaskinn och knottrig blåslav. Spår av äldre tiders samiska barktäkter kan ses på grova gammeltallar.

Lokalt vid Sevujärvisjöarna finns grandominerad skog med lövrika partier med främst björk och asp. Här finns inslag av mycket gamla granar och grova, gamla och döda björkar.

I södra delen av Påkjetanjaure är berggrunden på vissa håll kalkförande varför skogarna här är tätare och av frisk-fuktig örtristyp, medan frisk ristyp dominerar i området i övrigt. Fläckvis finns inslag av arter som borsttistel, smörboll och älgört.

De i hög grad opåverkade naturmiljöerna i Påkjetanjaure erbjuder livsrum för ett stort antal fåglar. I de urskogslika skogarna häckar bland annat järpe, tjäder och tretåig hackspett, och lappuggla kan ses. De många sjöarna ger möjlighet till både häckning, födosök och vila vid rastning för ett flertal sjöfågelarter exempelvis smålom, storlom och sångsvan. Även våtmarkerna i området hyser en rik fågelfauna och här häckar bland annat trana, grönbena och ljunpipare.

Bevarandemål

Bevarandemålet beskriver det tillstånd som ska råda när en naturtyp eller en art har uppnått gynnsamt bevarandetillstånd och därigenom också på bästa sätt fyller sin funktion i Natura 2000-nätverket. Det är tänkt att fungera som en vägledning vid till exempel skötselplanering och uppföljning men utgör också ett viktigt underlag vid tillståndsprovning. För en beskrivning av arternas ekologi, se Bilaga 1.

Övergripande mål

I detta avsnitt anges övergripande bevarandemål som gäller för samtliga utpekade fågelarter. I nedanstående avsnitt förtydligas målbeskrivningen även i artspecifika mål.

Samtliga arter ska ha tillgång till lämpliga livsmiljöer för födosök och vila, och tillgång till häckningsplatser ska finnas för alla häckande arter. Fåglarnas livsmiljöer ska inte minska, och området ska behålla sådana kvaliteter utifrån respektive arts krav på sin livsmiljö att antalet par av häckande fåglar respektive individer som födosöker eller rastar i området kan bibehållas över tid inom ramen för naturlig variation.

Ett flertal av fågelarterna är känsliga eller mycket känsliga för mänsklig störning under sin häckning, exempelvis smålom, och mänsklig störning ska vara på en fortsatt försumbar nivå för samtliga häckande arter.

De naturtyper i området som är av värde för fågellivet, däribland sjöar, våtmarker, bäckmiljöer samt barr- och blandskogar ska bevaras med avseende på deras utbredning och för fågellivet viktiga kvaliteter.

Smålom A001, sångsvan A038, trana A127, grönbena A166 och smalnäbbad simsnäppa A170

För sjö- och våtmarksfåglarna smålom, sångsvan, trana, grönbena och smalnäbbad simsnäppa är det av största vikt att områdets våtmarker bevaras med avseende på deras hydrologi och strukturella variation. För att smålom och smalnäbbad simsnäppa ska fortsätta ha goda livsbetingelser i området krävs även att småvatten såsom skogstjärnar, mindre myrsjöar och myrgölar bevaras intakta.

Storlom A002

Tillgång ska finnas till lämpliga häckningsmiljöer för storlom, såsom strandområden samt mindre öar och holmar i sjöarna med minimal mänsklig störning under artens häckningstid.

Salskrake A068

De miljöer där salskraken kan söka föda och vila såsom sjöar, strandmiljöer och skogstjärnar med omgivande skog ska bevaras intakta med avseende på hydrologi och förekommande vegetation.

Havsörn A075

De större sjöarna i Påkktanjaure ska bevaras med avseende på hydrologi, fiskförekomst samt sjöfågelfauna. Det ska finnas rikligt med gamla, grova tallar i området där havsörnen kan bygga bo, och mänsklig störning ska vara försumbar för arten.

Blå kärrhök A082

De öppna markerna i området där blå kärrhök kan födosöka, såsom myrar och hedar, ska bevaras intakta.

Kungsörn A091

Påkktanjaure ska hysa god tillgång till föda för kungsörnen i form av småvilt (däggdjur och fåglar i storleksklassen 0,5–5 kg), bland annat skogshöns och skogshare. Det ska finnas rikligt med gamla, grova tallar där kungsörnen kan bygga bo, och mänsklig störning ska vara på en försumbar nivå.

Stenfalk A098

Lämpliga häckningsmiljöer för stenfalk, framför allt fjällbjörkskogspartier men även myrar och hedmarker, ska bevaras i området. Tillgången till föda för arten i form av främst småfågel ska vara god.

Järpe A104

Täta blandskogar med gran, asp, al och björk ska bevaras avseende hydrologi och trädslagsblandning, exempelvis skogspartier i anslutning till våtmarker och sjöar.

Tjäder A108

Andelen skogsklädd mark i Påkjetanjaure ska inte minska, och talldominerad skog i äldre successionsfaser ska fortsatt finnas i stor omfattning. Områdets våtmarker ska bevaras intakta avseende hydrologi och vegetation.

Ljungpipare A140

De öppna hedmarkerna i Påkjetanjaure och stora, öppna myrar i området ska behålla sin öppna karaktär och inte förtätas eller växa igen, för att bevara goda häckningsbetingelser för ljungpipare.

Silvertärna A194

Områdets fiskrika sjöar där silvertärnan kan födosöka ska bevaras intakta. Mänskliga aktiviteter ska inte störa artens häckning.

Jorduggla A222, hökuggla A456 och lappuggla A457

Öppna miljöer lämpliga för jordugglans, hökugglans och lappugglans födosök såsom våtmarker och hedar ska bevaras i området. Tillgången till föda för arterna i form av sork och andra smågnagare ska vara god inom ramen för gnagararternas naturliga populationsvariationer.

Gamla, grova träd (främst av tall) ska finnas i riklig mängd i området, där rovfåglar såsom duvhök kan bygga bo och vars bon lappugglan senare kan nyttja för sin häckning.

Spillkråka A236

Grova träd av främst tall och asp ska finnas, där spillkråkan kan hacka ut bohål. Det ska råda god tillgång på äldre träd och död ved (främst stående döda träd och stubbar) där arten kan finna föda i form av vedlevande insekter och myror.

Tretåig hackspett A241

Området ska hysa större, sammanhängande skogspartier (minst 100 ha) med stort inslag av döende eller döda träd (minst 10-15 m³/ha). Särskilt granskogsområdena i Påkjetanjaure ska bevaras med avseende på struktur och förekomst av död ved. Äldre blandskogspartier med stort lövinslag ska fortsatt finnas exempelvis i anslutning till sjöar och våtmarker, för att arten ska ha goda förutsättningar att finna tillräckligt med föda.

Blåhake A272

Fjällbjörskogsområden samt buskmarker med täta videsnår där blåhaken föredrar att häcka ska bevaras i området.

Hotbild

Nedan beskrivs ett antal möjliga hot mot Natura 2000-områdets värden. Hoten som redovisas är exempel på verksamheter och aktiviteter som bedöms kunna åstadkomma en negativ påverkan på de utpekade arterna. Texten syftar till att vara vägledande vid prövning och förvaltning. Den ska dock inte ses som komplett utan även andra hotbilder än de som beskrivs här kan bli aktuella och varje enskilt områdes förutsättningar ska alltid beaktas. De faktorer som är av global karaktär, till exempel klimatförändringar och luftföroreningar kan inte lösas genom områdets skötsel utan måste lösas genom internationella överenskommelser och åtaganden. I bevarandeplanen ligger tyngdpunkten därmed främst på kända, potentiella och lokala hot. Om något sker inom eller utanför Natura 2000-området är inte avgörande för prövningen, utan så länge negativa effekter riskerar att uppstå för de utpekade värdena så bedöms det utgöra ett hot. Särskilt vad gäller vatten så ska hänsyn alltid tas till det faktum att lokal påverkan i ett hydrologiskt system kan få negativa konsekvenser över stora arealer både uppströms och nedströms och i flera eller alla systemets ingående beståndsdelar, till exempel sjöar, vattendrag, grundvatten och våtmarker.

- Skogliga åtgärder som avverkning, röjning, gallring och uttag av GROT utgör hot genom att lämpliga strukturer eller livsmiljöer förstörs eller avlägsnas. Sådana skogliga åtgärder riskerar att kraftigt missgynna ett stort antal fågelarter i området som kräver specifika skogstyper, exempelvis gammal talldominerad skog eller tät lövrik blandskog, och/eller särskilda strukturer såsom gamla träd eller död ved. Järpe, tjäder, havsörn, kungsörn, lappuggla, hökuggla, spillkråka och tretåig hackspett är arter som riskerar att missgynnas vid skogliga åtgärder i Påkjetanjaure. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet och/eller hydrologin inom området.
- Etablering av contortatall (*P. contorta*) i området skulle vara negativt för områdets mångfald eftersom det utländska trädslaget i så fall kan konkurrera med naturligt förekommande vegetation. Inplantering av fisk eller signalkräftor kan hota vattenmiljöernas naturliga artsammansättning, och kräver dessutom Länsstyrelsens tillstånd. Sådana åtgärder kan försämma förutsättningarna för arter som lever av fisk såsom storlom och silvertärna, och kan också innebära sämre häckningsmöjligheter för smålom. Mårdhunden, en främmande invasiv art som förekommer lokalt i

Norrbottens län, skulle kunna ha en mycket negativ påverkan på den markhäckande fågelfaunan som vidare, om arten etablerade sig i området. En annan invasiv främmande art är minken som också kan ha stor påverkan på fågelarter som häckar vid olika typer av vatten.

- Brytning av mineral inom eller i anslutning till området kan orsaka stor skada på samtliga naturtyper, med konsekvenser som till exempel förlust av för fåglarna viktiga naturtyper, sänkt grundvattennivå och utsläpp av slam och skadliga ämnen i mark och vattenmiljöer. Detta gäller både etablering och pågående verksamhet. Även prospektering kan innebära ett negativt ingrepp i naturmiljön.
- Brytning av torv inom eller i anslutning till området kan utgöra ett hot mot områdets naturliga struktur, dynamik och hydrologi. Torvbrytning innebär även ett hot mot samtliga våtmarksfåglar, exempelvis trana, ljungpipare och grönbena, och kan ha en negativ påverkan på tjäder.
- Dikning eller andra åtgärder med avvattnande effekt skulle riskera att skada naturtypernas tillstånd och biologiska mångfald genom bland annat sänkt grundvattennivå. Dikning av våtmarker i området skulle försämra eller förstöra livsmiljön för ett flertal våtmarksfåglar såsom vadare och sångsvan. Det skulle också kunna påverka tjädern negativt samt leda till minskade jaktmarker för blå kärrhök och jorduggla.
- Terrängkörning på barmark kan orsaka mekanisk skada på markskiktet eller död ved. Detta gäller i synnerhet våtmarker vilka har ett markskikt som är känsligt och där det även kan skapas en avvattnande effekt.
- Arbete i anslutning till ledningsgator under fåglars häckningstid kan utgöra en störning för känsliga arter. Luftburna kraftledningar utgör en kollisionsrisk samt i vissa fall även risk för eldöd för ett flertal fågelarter, i synnerhet större rovfåglar och ugglor såsom havsörn, kungsörn och lappuggla.
- Fysisk påverkan på vattenmiljön eller dess omgivning kan göra skada genom påverkan på dess strukturer, naturtillstånd och vattenföring. Grävning, dämning, rätning, schaktning, muddring, körning på bottnar, nyanläggning eller rensning av anslutande diken är exempel på sådana åtgärder och de kan leda till skadade bottnar, grumling, utsläpp av gödande eller på annat vis skadliga ämnen samt skapa vandringshinder. Sådana åtgärder riskerar att försämra förutsättningarna för främst sjö- och våtmarksfåglar såsom vadare, smålom och storlom.

- Ett ohållbart fiske, det vill säga där uttaget är större än återväxten, kan skada populationerna av typiska arter samt rubba artsammansättningen i sjöar och vattendrag. Det skulle kunna missgynna arter som helt eller delvis lever av fisk såsom havsörn, smålom, storlom och silvertärna.
- Alla andra typer av exploatering till exempel nybyggnation eller utbyggnad av anläggningar, infrastruktur och liknande utgör alla ett väsentligt ingrepp i naturmiljön och kan hota för fågellivet viktiga värden. Exploatering i Påkketanjaure riskerar även att medföra negativ störning (ljudmässigt samt visuellt) för ett flertal fågelarter.
- Skotertrafik riskerar att utgöra en störning om det sker i områden där känsliga fågelarter häckar. Vissa rovfåglar som kungsörn och havsörn kan överge sina bon om de blir störda, framför allt i början av häckningsperioden.
- Illegal jakt och förföljelse är ett stort hot mot kungsörn och havsörn. Även illegal ägginsamling kan vara ett reellt hot mot flera av fågelarterna i Påkketanjaure.
- Ett högt jakttryck på småvilt kan ge försämrad tillgång till föda för kungsörn.

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna i området ska leda till att de uppsatta bevarandemålen uppfylls över tiden. Det innebär att området måste ha ett tillfredställande skydd mot bland annat exploatering, samt att de skötselkrävande naturtyperna och arterna får den skötsel som krävs för att de ska nå eller upprätthålla ett gynnsamt bevarandetilstånd.

Områdets skydd

Påkketanjaure är skyddat enligt Natura 2000-bestämmelserna (7 kap 28-29 § miljöbalken), dels genom att området är utpekad som SPA och dels genom att det även ingår i det större SCI-området Torneträsk-Soppero fjällurskog (FUR). Området är även skyddat inom naturreservatet Torneträsk-Soppero FUR. Det innebär att det finns reservatsföreskrifter som reglerar verksamheter inom området. De fullständiga reservatsföreskrifterna finns i reservatsbeslutet som finns att läsa på Länsstyrelsens hemsida.

Större delen av Påkketanjaure är utpekad som obrutet fjällområde (Miljöbalken 4 kap 5 §), vilket begränsar vilken typ och grad av exploatering som får ske. Majoriteten av området är även utpekad som riksintresse för naturvård (Miljöbalken 3 kap 6 §) vilket ska skydda

områdets naturvärden från påtaglig skada. Inget ytterligare skydd bedöms som nödvändigt i dagsläget.

Skötselåtgärder

Området ska genom intern dynamik och andra naturliga processer fortsätta att utvecklas fritt. Om contortatall skulle upptäckas inom området ska denna avlägsnas.

Om leder för friluftslivet anläggs i Påkkanjaure så ska hänsyn tas till palsmyrarna, som är extra känsliga för påverkan på hydrologi och struktur. Vandringsleder över palsmyrar ska i första hand undvikas. Vandringsleder som dock anläggs över palsmyr ska vara spångade, då deras bevarande är viktigt för fågellivet. Även skoterleder i området ska anläggas så att minsta möjliga påverkan sker på palsmyrområden. Därtill bör hänsyn tas till att ett flertal fågelarter är störningskänsliga och kan påverkas negativt om besökare kanaliseras på ett felaktigt sätt.

Om mårhund observeras i området ska insatser göras för att ta bort alla individer. Även åtgärder för att avlägsna mink kan komma att bli aktuellt.

Andra åtgärder som ökar förutsättningarna för att uppnå bevarandemålen för området kan bli aktuella i framtiden efter särskild utredning.

Bevarandetillstånd

Området har utsatts för liten mänsklig påverkan, hyser höga naturvärden och inga aktuella hot är kända i nuläget. Därför bedöms de utpekade fågelarterna i dagsläget ha ett gynnsamt bevarandetillstånd inom området.

Bilaga 1 - Arter

Enligt Naturvårdsverkets vägledning för svenska arter. För arter där vägledning saknas eller är bristfällig har information främst hämtats från ArtDatabankens artfakta.

A001 – Smålom (Gavia stellata)

Lämpliga bytesdjur för smålommen är fisk upp till 20 cm, vilket i svenska inlandsvatten innebär främst småvuxen mört- eller laxartad fisk eller vatten med goda bestånd av siklöja. Lämpliga häckningsplatser utgörs i allmänhet av små och fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktigt. Arten är störningskänslig främst under ruvningen vilket innebär juni-juli i norra Sverige.

Under häckningstid utsträcks provianteringsturerna till fiskrika vatten upp till cirka 10 km från häckningslokalerna.

Smålommen övervintrar i marin miljö längs västra Europas kuster samt i södra Östersjön.

A002 – Storlom (Gavia arctica)

Storlommens huvudföda är fisk, i viss mån också vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa). Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden.

Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningslokalen.

Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

A038 – Sångsvan (Cygnus cygnus)

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen.

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir könsmogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en kringströvande tillvaro i stora landskapsavsnitt.

Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

A068 – Salskrake (Mergellus albellus)

Salskraken häckar i gamla spillkråkehål, i holkar eller i ihåliga stubbar. Boplatsen kan ligga ganska långt från vatten. Födan utgörs av mollusker och vatteninsekter samt till liten del av småfisk. Arten bosätter sig vanligen vid älvsel och avor samt i sjö- och tjärnrika områden. De vistas ofta i skogsomgärdade tjärnar eller vid risiga sjö- och älvstränder med skyddande skog. Myrflarkar utnyttjas regelmässigt under ungarnas uppväxttid.

Övervintringen sker främst längs grunda kustområden, men även i större isfria sjöar.

Under häckningen uppehåller sig salskraken inom ett relativt begränsat område kring boplatsen (storleksordning 25 km²).

Salskraken övervintrar i Östersjön och längs Nordsjökusten. Arten samlas ofta i stort antal på ett fåtal platser. I Östersjön är polska Szaecin Lagoon ett särskilt betydelsefullt område, där man beräknar att cirka 60-65 % av den nordvästeuropeiska populationen normalt övervintrar.

A075 – Havsörn (Haliaeetus albicilla)

Havsörnen är till stor del knuten till vatten för sitt näringssök (havsmiljö, större insjöar, älvar, vattenmagasin). Under häckningssäsongen är fisk den dominerande födan, men den tar även fågel och medelstora däggdjur. Under övriga delar av året dominerar fågel och fisk, där andelen kadaver är förhållandevis stor.

Bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Botrådets medelålder längs ostkusten är minst 160 år och i Lappland 350 år. Havsörnen är mycket störningskänslig vid boplatsen.

Arten jagar över arealer i storleksordningen 50–200 km².

De könsmogna, etablerade örnarna är i huvudsak stannfåglar. Ungfåglarna rör sig över betydande områden under de första levnadsåren, men förhållandevis få lämnar landet. När örnarna blir könsmogna och etablerar sig vid 4–5 års ålder sker detta i allmänhet i närheten av uppfödningplatsen.

A082 – Blå kärrhök (Circus cyaneus)

Blå kärrhök bygger alltid sitt bo på marken i öppen terräng av olika karaktär; på myrar, hyggen, i kraftledningsgator, kärr eller på hedar, men även i vass samt i unga barrskogsplanteringar, i vide- eller björksnår eller till och med i sädesfält. Födan utgörs av fåglar och smågnagare som den fångar i öppen terräng, allt ifrån hygge och myr till åker och äng. Arten jagar under häckningstiden över arealer i storleksordningen 25-50 km². Arten är helt beroende av god tillgång på smågnagare för sin häckning, och häckar därför inte under år med låg tillgång på gnagare.

Biotopvalet under övervintringen utgörs av öppna, trädfrä marker som till exempel åkrar, ängar, hedar, våtmarksområden. De svenska blå kärrhökarna övervintrar i Västeuropa från södra Skandinavien till Medelhavsområdet. Ett mindre antal fåglar övervintrar i Nordafrika.

A091 – Kungsörn (Aquila chrysaetos)

Kungsörnen kräver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i norra Sverige främst utgörs av skogshare, tjäder, orre och ripa. Arten behöver även en lämplig plats att bygga sitt bo på, och i områden som saknar klippor/bergsbranter är den hänvisad till att bygga boet i träd med grova sidogrenar. I Norrlands skogsland innebär detta oftast tallar äldre än 200 år. Cirka 2/3 av den svenska kungsörnsstammen är beroende av tillgång på lämpliga boträd. Kungsörnen föredrar områden med låg störningsfrekvens från människor och undviker därför bebyggda områden. De i Norrbotten häckande örnarna är som mest störningskänsliga under februari –maj.

Kungsörnens hemområde varierar mellan 75–200 km² beroende på bytestillgång. De köns mogna örnarna är i huvudsak stannfåglar, men de etablerade paren i Norrland drar sig åtminstone till en viss del söderut under december – februari under år med dålig födotillgång i hemmareviren. Ungfågeln rör sig över betydande områden under de första levnadsåren, men ytterst få lämnar landet. När de etablerar sig vid 4–5 års ålder sker detta i allmänhet i närheten av födelseområdet.

A098 – Stenfalk (Falco columbarius)

Stenfalken är en småfågelspecialist som häckar i anslutning till öppna, småfåglerika områden. Under goda gnagarår livnär den sig även i hög utsträckning på lämmel och sork.

I fjällen häckar arten huvudsakligen i fjällbjörkskogen, men går i stor utsträckning även ned i det intilliggande barrskogslandet. Nedanför fjällområdena häckar stenfalken i mindre antal i anslutning till öppen mark som myrar, mossar, hedar, öppna kustmiljöer och alvar. Stenfalken bygger inget eget bo utan utnyttjar risbon av framför allt kråka och korp, men även av fjällvråk, kungsörn och fiskgjuse. De utnyttjade bona kan vara placerade i träd likaväl som i klippor. Stundom häckar stenfalken direkt på en klipphylla eller på marken. Under vintern uppehåller sig stenfalken i öppna miljöer av olika slag, ofta större slättområden eller längs öppna kusttrakter. Under häckningen jagar arten över arealer i storleksordningen 15-25 km². Den övervintrar i västra Europa, fåtaligt även i södra Sverige.

A104 – Järpe (Tetrastes bonasia)

Järpen kräver tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10% för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhängen samt björkknopp, och i omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av grantätningar. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Järpen är en extrem stannfågel inom sitt revir om 25-50 ha. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km.

A108 – Tjäder (Tetrao urogallus)

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Således kräver arten vintertid förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (den äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bland annat är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter.

Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser.

Tjädern är en stannfågel.

Arten rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 km².

A127 – Trana (Grus grus)

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, det vill säga alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk med mera. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km². Tranan blir könsmogen vid 3-6 års ålder. Innan könsmognaden för ungtanorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar.

Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Tranan övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

A140 – Ljungpipare (Pluvialis apricaria)

Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar.

Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet.

Arten kräver stora sammanhängande öppna områden – ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla våtmarker.

I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden.

Arten hävdar revir och rör sig då huvudsakligen inom ett område i storleksordningen 15-30 hektar.

Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa.

A166 – Grönbena (Tringa glareola)

Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar.

De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar.

Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär.

Grönbenan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Arten övervintrar främst i tropiska Afrika, men delvis även i södra Afrika.

A170 – Smalnäbbad simsnäppa (Phalaropus lobatus)

Smalnäbbad simsnäppa behöver tillgång på lämplig föda i form av mygglarver, små vattenlevande insekter och stora planktiska kräftdjur. Lämpliga häckningsplatser är fisktomma fjällsjöar, myrgölar eller större flarkmyrar. Arten håller främst till i områden med vattenomflutna startuvor eller där starren bildar en gles bård ut mot öppet vatten. Det bestånd som finns i Bottniska viken och Skärgårdshavet häckar främst på små öar med rik förekomst av små vattensamlingar samt i grunda vikar.

Hos smalnäbbad simsnäppa är det hanarna som ruvar äggen och tar hand om ungarna, medan honorna efter äggläggningen påbörjar flyttningen söderut.

Arten övervintrar i Indiska oceanen, till stor del ute till havs.

A194 – Silvertärna (Sterna paradisaea)

Silvertärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt till störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden framför allt frånvaro av mink och räv.

Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km².

Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

A222 – Jorduggla (Asio flammeus)

Jordugglan vill ha tillgång på lämplig föda i form av sork och andra smågnagare, och häckar vanligen inte när tillgången på gnagare är låg. Arten är knuten till områden med större sammanhängande ytor öppen mark. Vanliga häckningsmiljöer är myrar och hedar, kalhyggen, kraftledningsgator, strandängar samt stora områden med permanenta ängsmarker eller extensivt bete i jordbrukslandskapet. Den häckar även sällsynt i skärgårdsmiljö.

Under häckningen jagar arten över arealer i storleksordningen 5–25 km².

Jordugglan övervintrar i västra och sydvästra Europa samt norra Afrika.

A236 – Spillkråka (Dryocopus martius)

Spillkråkan kräver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Den födosöker ofta lågt i träd, på stubbar med mera, gärna i rotrötad gran efter hästmyror. Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok, är också nödvändigt. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år.

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo.

Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100–1 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

A241 – Tretåig hackspett (Picoides tridactylus)

Den tretåiga hackspetten vill ha tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av skog med ett stort inslag av döda eller döende träd. I Sverige hittar man den idag främst i de av skogsbruket relativt sett mindre påverkade barrskogsområdena i Norrland, huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar och ofta i sumpskogar. Arten kan även förekomma i flera andra skogstyper så

länge kraven på rik födotillgång i form av vedlevande insekter är tillgodosedda. Häckningar har till exempel konstaterats på brandfält, i lövbrännor och i äldre alstrandskog. Arten är specialist på barkborrar (både larver och vuxna individer). Eftersom barkborrarna ofta har tillfälliga massuppträdanden är tretåig hackspett mer rörlig än många andra hackspettar. Den är till viss del anpassad till att utnyttja massförekomster av barkborrar i samband med bränder, stormfällan och liknande skador på skog. Vintertid torde den dubbelögade bastborren (*Polygraphus poligraphus*) vara en mycket viktig födoresurs. Jämförelser av tillgången på stående död ved med kvarsittande bark i svenska och schweiziska revir visar att mängden substrat måste överstiga 10-15 m³/ha eller utgöra cirka 5% av den stående biomassan inom en areal av cirka 100 ha. Arten är huvudsakligen en stannfågel som dock kan röra sig lite längre sträckor vintertid. Häckningsreviret är i storleksordningen 25-100 ha.

A272 – Blåhake (Luscinia svecica)

Blåhaken häckar i tät fuktig fjällbjörkskog och täta videsnår på sumpiga platser i fjällan, samt längs bäckar och vid myrar i övre barrskogsområdet. Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1 ha. Blåhaken övervintrar i södra Asien. Skandinaviska blåhakar flyttar i mindre omfattning även till Afrika.

A456 – Hökuggla (Surnia ulula)

Hökugglan vill ha tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av håligheter i träd, skorstensstubbar eller holkar. När lämpliga håligheter saknas, liksom under perioder med mycket höga beståndstätheter, kan arten tvingas häcka i öppna risbon. Boet läggs ofta i täta barr- eller blandskogsbestånd. Tillgång på öppna marker för födosöket är också ett krav. Arten utnyttjar såväl öppna myrmarker som hedar, kalhyggen, kraftledningsgator och vägrenar. Arten lever främst av smågnagare, främst olika sorkar, men även småfågel. Under häckningen jagar arten över arealer i storleksordningen 3-10 km². Hökugglan är huvudsakligen en stannfågel, men efter dåliga gnagarår rör sig arten under vintern över stora områden och kan därvid påträffas även söder om Sverige.

A457 – Lappuggla (*Strix nebulosa*)

Lappugglan behöver tillgång på lämplig föda i form av smågnagare och näbbmöss. Arten jagar över öppen mark, till exempel hyggen, kraftledningsgator, myrkanter och jordbruksmark. Den sitter ofta uppflugnen på höga utsiktsplatser under jakten.

Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av stora risbon är nödvändigt, främst från duvhök, orm- och bivråk. Lappugglan kan även häcka i artificiella bon och på plattformar av olika slag, till exempel på jaktorn, då tillgången på risbon är dålig.

Under häckningen jagar arten över arealer i storleksordningen 2-12 km² runt boplatsen. Arten är en stannfågel medan ungfågeln sprids i alla riktningar bort från boplatsen. En majoritet av ungfågeln påträffas inom en radie av 100 km från boplatsen, men återfynd upp till 90 mil finns bekräftade.

Länsstyrelsen
Norrbotten